מועצה אזורית דרום

בני ברית ישראל

עורך: יוסי רזי
razyf@013net.net

יו"ר מועצה :אבי מלינסקי
avimal21@gmail.com

עלון מספר 77

הנשיא ויצמן נתיבי השלום בנימין דה רוטשילד המדע רחובות ראשונים מצאנו יין

נס מעגלים כרמים הבה נגילה יבנה וחבריה בנות ברית אשדוד זמורה ביחד

אוקטובר 2026 העלון הדיגיטלי תשרי- חשוון תשפ"ז

תוכן עניינים

דבר יו"ר המועצה – אבי מלינסקי

מה נשמע בלשכות המועצה:

- חברות, ברכות, הרצאה מרתקת וריקודים - ערב נוסף בלשכת ״מצאנו יין״ – ישראל פרקר
- חברות לשכת ביחד בפרגון לצוות בי"ס לחנ"מ "שקמים" – עפרה דוד
- קבלת השנה החדשה תשפ״ז בלשכת ״הבה נגילה״ - יוסי רוזנברג
- מפגש חגי תשרי לשכת "מעגלים" – גלית גולוב
- ערב תשליך מרגש ומיוחד של בנות לשכת "ביחד " – עפרה דוד
- סדנת יין וגבינות בסוכות 2026 – לשכת הבה נגילה – יוסי רוזנברג

שלוש שנים אחרי - ענת קורן

בית אבות "אחוזת בני ברית" – דוד איל

אסתר רוזנבלום – צבי תדמור

ברל'ה הנפח – צבי תדמור

סוד הפרידה בין הרצל לבין ברל'ה הנפח ב-1898 – צבי תדמור

דבר יו"ר המועצה

אבי מלינסקי

חברות וחברים יקרים

אנו אחרי תקופת החגים, אחרי המפגשים המשפחתיים המרגשים והטיולים בארץ ובחו"ל – זו העת לחזור לפעילות מלאה וענפה בלשכות ובמועצה.

את החודש קיבלנו באירוע מתוח עם טיסת "פליי דובאי" שלשמחתנו הגדולה הסתיימה בשובם של כל נוסעיה הביתה בשלום. אנו מתפללים ומקוים שהמשך החודש יביא עמו שקט ובשורות טובות.

לקראת החודש ותחילת נובמבר ריכזנו עבורכם מס' אירועים ופעילויות בולטים:

- מועדון התרבות "קול התרבות" - ביום ראשון 18.10.26 נארח להנאתכם את הצמד שאול ויוליה. אנו מצפים לראות את כולכם.
- ביום שלישי 3.11.26 אנו פותחים פעילות חדשה במסגרת המועצה בתחום הקיימות ושמירה על הסביבה:

נצא לסיור מודרך ומרתק בחוות שלם המשוקם ומשם לפארק "אריאל שרון" כאן נצפה בסרט המספר את סיפור הקמתו של הר הזבל ובתצפיות מרהיבות הנצפים מהפארק. זמן איכות משותף הפוגה נעימה וגיבוש חברתי. (ראו פרסום להצטרפות והבטחת מקומכם בסיור)

מה נשמע בלשכות המועצה

חברות, ברכות, הרצאה מרתקת וריקודים - ערב נוסף בלשכת "מצאנו יין" כתב וצילם ישראל פרקר לשכת מצאנו יין בראשון לציון

עבר עוד חודש, ושוב התכנסנו למפגש החברתי של חברי לשכת "מצאנו יין" בבני ברית ראשון לציון, בהובלת נשיאת הלשכה, יפה דמסקי. כמו בכל מפגש שלנו, עוד לפני שהתוכנית הרשמית התחילה כבר התמלא האולם בחיוכים, בחיבוקים, בנשיקות, בברכות ובשיחות בין חברים שלא נפגשו במשך כמה שבועות. רוב החברים הגיעו לבושים בלבן, וכך נוספה לערב אווירה חגיגית במיוחד לקראת השנה החדשה .

לאחר שהתיישבנו פתחה יפה דמסקי את הערב בדברי ברכה. היא סיכמה את הפעילויות האחרונות של הלשכה, הציגה הצעות לטיולים ולסיורים משותפים ברחבי הארץ ובדקה מי מתכוון להצטרף לכל פעילות. היו הצבעות, התלבטויות וגם כמה ביטולים, אבל מעל הכול הורגשה

הנכונות להמשיך להיפגש, לטייל, להתנדב וליהנות יחד.

לקראת השנה החדשה הקריאה יפה ברכה חמה ומלאת תקווה:

״שיהיה חג שמח לכולם ושנה טובה ובריאה לכולנו. לשנה הקרבה ובאה ברצוני לאחל לכולם חיוך ולב מלא אהבה, שנהיה טובים משהיינו. שנה טובה ומבורכת!

שנעשה מעשים טובים יותר משעשינו, כל אחד כפי שהוא יכול. אם נאהב יותר משנשנא זה יהיה פשוט נפלא. אם נסלח יותר משנכעס ונתחשב באחר זה יהיה יפה וימלא את הלב.

אני מאחלת לכולכם שהחיוך יהיה על פניכם תמיד, שהבריאות תהיה חלק מחייכם ושישררו אושר ונחת בבתיכם. ואז באמת השנה תהיה טובה יותר״.

ועוד.....

אלה היו מילים פשוטות, אך דווקא משום כך הן נגעו בלב. הרי שנה טובה אינה נוצרת רק מאיחולים. היא תלויה גם במעשים הקטנים של כל אחד מאתנו: באהבה, בסבלנות, בסליחה, בהתחשבות ובנכונות לעזור לאחר.

לאחר הברכות הרמנו כולנו כוסית לחיי השנה החדשה. כל אחד מהמשתתפים קיבל באהבה צנצנת קטנה של דבש מתוק, שי סמלי וחגיגי, עם תקווה שגם השנה הבאה תהיה מתוקה יותר.

מכאן עברנו לחלק הטעים של הערב. השולחן הארוך היה מלא במאכלים שהביאו חברי הקבוצה, וכל אחד תרם משהו משלו לארוחה המשותפת. טעמנו, שוחחנו, החלפנו מחמאות ומתכונים ונהנינו מאותה תחושה ביתית ונעימה המאפיינת את מפגשי הלשכה.
בהמשך 3 זוגות חדשים שהצטרפו לקבוצה הציגו את עצמם וחוגגי יום הולדת קיבלו עציצי פרחים צבעוניים.

לאחר שסיימנו לאכול, חזרנו אל הכיסאות ועיקר הערב החל.

האורחת שלנו הייתה, הפעם הקרימינולוגית גילי בר־דוד, מרצה בכירה, חוקרת פשע בארץ ובעולם, בעלת ניסיון בפיקוח בכלא ובקהילה ושדרנית רדיו. כבר מתחילת הרצאתה היה ברור שזה עומד להיות מפגש מסקרן ושונה .

הרצאתה עסקה בזיהוי פלילי ובחקירת פשעים, והיא פתחה בפנינו צוהר לעולם המורכב הנמצא מאחורי פענוח עבירות וזיהוי עבריינים. גילי הסבירה כיצד נאספות ראיות בזירת פשע, איך בוחנים אותן, כיצד הן עשויות להוביל אל החשוד ומהו תפקידו החשוב של הזיהוי הפלילי בדרך לחשיפת האמת.

באמצעות דוגמאות מפרשות מוכרות, ובהן פרשות תאיר ראדה, ענת אלימלך ובני סלע, המחישה גילי עד כמה עבודת החקירה דורשת תשומת לב לפרטים הקטנים ביותר. לעיתים סימן שנראה חסר חשיבות, חפץ שנשאר בזירה או ממצא זעיר עשויים לשנות את כיוון החקירה כולה.

חלק משמעותי נוסף בהרצאה הוקדש לעבודת אנשי הזיהוי הפלילי בתקופת מלחמת "חרבות ברזל". היה זה נושא קשה וכואב, שהמחיש את האחריות הכבדה המוטלת על אנשי המקצוע ואת העבודה המורכבת שהם נדרשים לבצע בתנאים שאינם פשוטים.

ההרצאה עוררה עניין רב בקרב החברים והעניקה לנו הצצה אל תחום שרובנו מכירים בעיקר מסדרות טלוויזיה ומדיווחים בתקשורת. הפעם שמענו על העבודה האמיתית: הסבלנות, הדיוק, הידע המקצועי וההתמודדות האנושית הנדרשים ממי שעוסקים בחקירת פשעים ובזיהוי פלילי. אלה נושאים שלא כל כך מוכרים לציבור.

לאחר הרצאה רצינית ומרתקת היה צורך גם להשתחרר מעט. המוזיקה עלתה, הכיסאות הוזזו וחברי הלשכה יצאו למעגלי ריקודים. כך הסתיים הערב שלנו לא בשקט, אלא במוזיקה רמה, בתנועה, בחיוכים ובהרבה שמחת חיים.

זה היה עוד מפגש מוצלח של לשכת "מצאנו יין". ערב ששילב חברות, ברכות לשנה החדשה, אוכל שהוכן באהבה, הרצאה מעשירה וריקודים.
חזרנו הביתה עם חומר רב למחשבה, עם טעם מתוק של דבש ועם ציפייה למפגש הבא.
שנה טובה !!!!

חברות לשכת ביחד בפרגון לצוות בי"ס לחנ"מ "שקמים"

כתבה עופרה דוד , יועצת ארגונית לפיתוח בני ברית

חברות לשכת בני ברית "ביחד" הגיעו לברך את צוות המורים והעובדים בבית ספר "שקמים" לחינוך מיוחד בראשון לציון לקראת השנה החדשה.

את המפגש יזמה נשיאת לשכת בני ברית "ביחד", ברכה ברכה צויליך מנהלת ביה"ס והצוות קיבלו את פנינו בחום ובנועם.

זכינו לסיור מרגש בבית ספר מושקע ומטופח, להכיר מקרוב את העשייה הענפה, ולראות את האהבה וההשקעה בכל תלמיד/ה. הבאנו איתנו עבודות יד מקסימות: סריגת הלבבות של אריאלה פליישר , האבנים המצוירות של אסתר דסקל, התכשיטים של אתי לירן - יצירות נפלאות שהוסיפו יופי ואווירה חגיגית.

השולחנות היו ערוכים לכבוד החג, ברכה צויליך, נשיאת הלשכה, ברכה את צוות בית הספר בברכת שנה טובה ומבורכת, ויצאנו בתחושה של חיבור, שיתוף פעולה ורצון להמשיך ולחזק את הקשר גם בהמשך.

מאחלות לכולם שנה טובה, שנה של בריאות, שמחה, עשייה משותפת והצלחות.

קבלת השנה החדשה תשפ״ז בלשכת ״הבה נגילה״ בני ברית ראשון לציון

רוזנברג יוסי - דובר הלשכה

לשכת **״הבה נגילה״ בני ברית ראשון לציון** פתחה את השנה החדשה תשפ״ז בערב חגיגי, מרגש ומלא באווירה של אחדות, שמחה ותקווה.

הערב נפתח בברכותיו של **יו״ר המועצה האזורית דרום בני ברית, אבי מילינסקי** , אשר בירך את חברי וחברות הלשכה לרגל השנה החדשה.

בהמשך פתחה **נשיאת הלשכה, שוש גריצמן** , בברכות לשנה טובה ומוצלחת, וברכות לכל חבריי הלשכה שחוגגים יום הולדת עדכנה את המשתתפים בהמשך הפעילות המתוכננת של הלשכה בתקופה הקרובה.

החבר איציק בר העביר סקירה מעניינת על מספר של ראשי השנה ועל מספר מאפיינים מרכזיים של החג והמסורת היהודית, תוך חיבור בין המסורת לבין רוח התקופה.

אחד מרגעי השיא של הערב היה **טקס קריאת הברכות לשנה החדשה,** שבוצע על ידי שישה מחברי וחברות הלשכה, בהובלת **אירית עוז** .

בחלק האמנותי של הערב הופיעה **איילת חן והסקסופון** , שהביאה עמה סיפור חיים מרתק ומלא באמונה, התמדה, תקווה והצלחה. המופע המיוחד הוסיף לערב נופך מרגש והשראתי, והקהל הצטרף בשירים ובריקודים ברוח קבלת השנה החדשה.

וכמובן, שום ערב חגיגי אינו שלם בלי החלק הקולינרי. מטעמים רבים ומגוונים ברוח החג הובאו והוגשו באהבה על ידי חברי וחברות הלשכה, והוסיפו לאווירה החמה והמשפחתית של המפגש.

תודות מיוחדות ליו״ר הלשכה **שוש גריצמן** ,לוועדת התרבות — **סגנית היו״ר רותי טסל ואירית עוז** ,לוועדת הקולינריה — **רחל מיכאלי ומלכה בר**, ולצלמת הלשכה **כרמלה צציק** , שתיעדה את רגעי הערב.

לכל החברים והחברות שנבצר מהם להגיע למפגש, אנו מאחלים **שנה טובה, בריאות איתנה וחזרה מהירה לשגרה ולמוטב**.

ולכולנו — שתהיה זו שנה של בריאות, שמחה, עשייה, אחדות, תקווה והצלחות.

שנה טובה ומתוקה לכולם, ולהתראות במפגש הבא!

😊😊

מפגש חגי תשרי לשכת "מעגלים"
כתבה : גלית גולוב

להקת ״אינטגרציה״ הנעימה והרטיטה את לבנו . במוצ״ש, 19/9/26, ערב לפני כניסת יום הכיפורים, נפגשנו חברי לשכת ״מעגלים״ ראשל״צ, במעגל של לבוש בלבן, סליחות ותחושת חסד.

עופרה דוד, נשיאת לשכתנו, פתחה את הערב בברכה לשנה טובה .

הרביעייה בלהקת ״אינטגרציה״ -פנינה ומשה דה גרציה עופרה בן דוד וטוני - הביאה אלינו ניחוח ירושלמי .הרפרטואר שלהם היה עשיר. מפיוטי סליחות ״אבינו מלכנו״, ״אדון הסליחות״, ״אל נורא עלילה״ דרך שירים ישראליים נוסטלגיים ״עץ הרימון״, ״אל תירא ישראל״, וחדישים יותר ועד לשירים בלועזית שהרימו אותנו החברים מהכסאות.

בגינתם המטופחת, בביתם המזמין של עידית ואיתן המארחים שלנו, נהנינו מבריזה נעימה תחת עץ אבוקדו צעיר. מעגל חברים ששר בקולי קולות.

המופע, כשעה וחצי, מתובל בסיפורי ילדות על ראש השנה וניסים. אלה הקסימו אותנו במקוריות שלהם.

השתתפנו בשירה כי מילות השירים השתקפו על מסך וכן ״שנות טובות״ המוזהבות של פעם, מתמימות ילדותנו, עיטרו את השירים .

חגגנו לילידת ספטמבר, דבורה אורן, בזר ובמצגת, אותה הכינו יעל וגלעד. וגלית הקריאה ברכת שנה טובה הומוריסטית ההולמת אותנו, בני הגיל השלישי, והדרך לחיות את חיינו, ליהנות ולנצל כל יום.

יהודה, מורה הדרך מקבוצתנו, שיתף באנקדוטה כיצד נוצר ״שיר שמח״, שהפך לנכס צאן ברזל בשירה העברית ״אם גם ראשנו שח ועצב סובבנו הבה ונתלקח מן השמחה שבנו״ מסר משמעותי עבורנו לזמן הזה .

ולסיום קיבלנו מתנה, ביזמה נוספת של עופרה דוד נשיאת ומקימת הלשכה - פותחן בקבוקים המעוטר במלים ״שתפתח עלינו שנה טובה״.

אמן ואמן

ערב תשליך מרגש ומיוחד של בנות לשכת "ביחד "

כתבה עופרה דוד , יועצת ארגונית לפיתוח בני ברית.

ערב תשליך מרגש ומיוחד של בנות לשכת "ביחד"

תודה לברכה היקרה על היוזמה והארגון של ערב מושקע ובעיקר על ההזדמנות להיפגש שוב כולנו, החברות, באווירה טובה, נעימה ומלכדת.

ברכה הזמינה את אסתר היימליך, שהנחתה אותנו ברגישות, שילבה טקס תשליך, כתיבת ברכות לשנה החדשה, מוזיקה, שירים וריקודים – ויצרה עבורנו ערב מלא בתוכן באווירה טובה.

הרגשנו את תחושת הביחד – הצחוק, החוויה המשותפת, השיחות והחברות הטובה.

והים שמולנו, בשעת ערב קסומה, רק הוסיף לאווירה המיוחדת. בסיום המפגש חילקה ברכה צויליך, נשיאת הלשכה, צנצנת דבש אישית לכל חברה עם ברכה אישית .

מאחלת לכולנו שנשליך מאיתנו את מה שכבר לא

מתאים לנו, נפנה מקום לטוב, לשמחה ולדברים חדשים, וניכנס לשנה החדשה עם לב פתוח, תקווה ואמונה.

שכל המשאלות והברכות שכתבנו לעצמנו יתגשמו בעזרת השם.

שנה טובה, מתוקה ומאוחדת לכולנו .

✨❤️

סדנת יין וגבינות בסוכות 2026 – לשכת הבה נגילה ראשון לציון

יוסי רוזנברג דובר הלשכה

ערב חגיגי, מהנה ומלא עניין התקיים בלשכת **הבה נגילה – ראשון לציון**, במסגרת פעילות סוכות 2026, ובמרכזו סדנת יין וגבינות.

את הערב פתחה יו"ר הלשכה, **שוש גריצמן**, בברכות חמות לחג ובמספר הודעות ועדכונים בנוגע להמשך פעילות הלשכה.

במהלך הערב ציינו בשמחה ובהתרגשות את יום הולדתה ה־80 של סגנית יו"ר הלשכה ,**רותי טסל**. בעלה, שמעון, שיתף את החברים בסיפור היכרותם, שהחלה כבר עם תום שירותם הצבאי ונמשכת באהבה ובחברות עד היום. היה זה רגע מרגש ומיוחד עבור כולנו .

החלק המרכזי של הערב היה סדנת יין מרתקת ומאלפת, אותה העביר חבר הלשכה ,**פרופ' אלי כהן** ,בעל שם בינלאומי בתחומי השיווק, הניהול והתנהגות הצרכנים, ובפרט בתחומי המזון, המשקאות ותיירות היין .

פרופ' כהן העניק לחברי הלשכה ידע רב ומעניין על **סוגי יין, תהליכי ייצור היין ומאפייניו**, והסדנה לוותה בטעימות של מספר סוגי יין, שהוסיפו לערב חוויה מהנה וטעימה.

את החלק הקולינרי של הערב, שכלל את הקייטרינג, מימנה **המחלקה לאזרחים ותיקים בעיריית ראשון לציון**, במסגרת תמיכתה בארגונים השונים בעיר. אנו מודים על הסיוע והתמיכה שאפשרו לקיים ערב מוצלח ומהנה .

תודתנו והערכתנו הרבה ליו"ר הלשכה **שוש גריצמן** ,לסגנית היו"ר **רותי טסל**, ולחברת ועדת התרבות **אירית עוז**, על היוזמה, ההשקעה והפיכת הרעיון למציאות.

תודה מיוחדת לחברות **רחל מיכאלי ומלכה בר**, על הארגון, העזרה והסיוע לאורך הערב.

לחברות ולחברי הלשכה שלא יכלו להגיע, אנו שולחים איחולי **בריאות שלמה, החלמה מהירה ושיבה מהירה לפעילות בלשכה**.

ולכל חברות וחברי הלשכה – **נתראה בטיול הקרוב לבאר שבע והסביבה!**

בברכת חג שמח והמשך פעילות ענפה ומהנה.

שלש שנים אחרי / ענת קורן

שָׁלֹשׁ שָׁנִים אַחֲרֵי
כְּאִלּוּ אֶמֶשׁ
וְהָעוֹלָם כְּדַרְכּוֹ נוֹהֵג.

הַטֶּבַע לֹא הִשְׁתַּנָּה
רַק לִי נִדְמֶה
שֶׁהַיָּרֹק הָפַךְ שָׁחֹר
וְהַשֶּׁמֶשׁ מַחְוִירָה אוֹרָהּ
הָעֵצִים מַרְכִּינִים רֹאשָׁם
הַפְּרָחִים קְמֵלִים מַהֵר.

רוֹחֲשֵׁי מְזִמּוֹת
אֶל מוּל עַמְּךָ דּוֹרְשֵׁי טוֹב.
בֵּין נֶפֶשׁ קְרוּעָה
בֵּינוֹת חֶבְרָה שְׁסוּעָה.

בֵּין רִיב וּמָדוֹן
מְפַעֶמֶת תִּקְוָה
בּוֹקַעַת קֶרֶן אוֹר
לְאַחוּי, לְרִפּוּי
לִפְסֵיפַס אֱנוֹשִׁי
חַי.

7.10.2026

בית אבות אחוזת בני ברית.

דוד איל יו"ר בית האבות

יש מקומות שבהם הזמן אינו רק עובר, אלא צובר ערך, עומק ומשמעות. אחוזת בני ברית

האחוזה השוכנת במרכז אחוזה ,במרכז הפועם של חיפה מזה למעלה מ 70 שנה, היא הרבה מעבר לבית דיור עצמאי וותיק ומוערך. אחוזת בני ברית היא בית שבו נכתבת מדי יום ההיסטוריה היפה של העיר, ומעליה נבנית קהילה תוססת, חמה ומחבקת.

מאחורי הקירות הללו עומדים אנשים שהם לב ליבה של החברה הישראלית: דיירים איכותיים, רב-גוניים ומרתקים, שבחרו להמשיך לחיות את חייהם במלואם, בסביבה שמעניקה ביטחון, עניין, תנועה ורצף טיפולי. כאן, השגרה לעולם אינה משעממת: לצד חיי חברה עשירים, מופעים, פעילויות תרבות וקונצרטים, הבית רוחש אנרגיה של יצירה וחיבור אמיתי בין אנשים.

הסוד של אחוזת בני ברית טמון בשילוב המיוחד שבין מסורת ארוכת שנים לבין חדשנות ואכפתיות יומיומית. הצוות המקצועי והמסור מעניק מעטפת אישית וחמה לכל דייר, תוך שמירה קפדנית על עצמאות, פרטיות ואיכות חיים גבוהה. החל מיחידות דיור נוחות ומאובזרות, דרך שירותי בריאות ותמיכה, ועד למגוון פעילויות גוף ומפגשים חברתיים – הכול תוכנן כדי להעניק שקט נפשי לדיירים ולבני משפחותיהם.

הבית מפוקח ע"י משרד הבריאות והרווחה ,לאחרונה בוצעה בבית ביקורת מקיפה בדו"ח נרשם הנהלה וצוות העובדים נותנים שירות מקצועי ומסור בצל תקופה מורכבת של מלחמות ועל זה יישר כוח. גם הדיירים דיווחו לצוות המבקרים על יחס חם ומכבד, תחושה של בית ומוגנות הרגשה שעוטפים אותך, צוות מעולה ואלה רק חלק מהמחמאות שההנהלה וצוות העובדים קיבלו מהדיירים .

רוצים לחוות את האווירה המיוחדת מקרוב ? לראות את החיוכים, להרגיש את הקהילה ולהבין מדוע כולם מדברים עלינו?

אנו מזמינים אתכם באהבה לסיור בבית ההורים, להתרשם מהאווירה לפגוש את הדיירים ולגלות את בית ההורים של בני ברית בחיפה בית שהוא ממש משפחה.

נשמח שתבקרו אותנו גם בדף ה פייסבוק שלנו "אחוזה בני ברית"

לתיאום סיור התקשרו אלינו עוד היום: 8246669-04 **שלוחה 205 052-6565555 – פזית** .

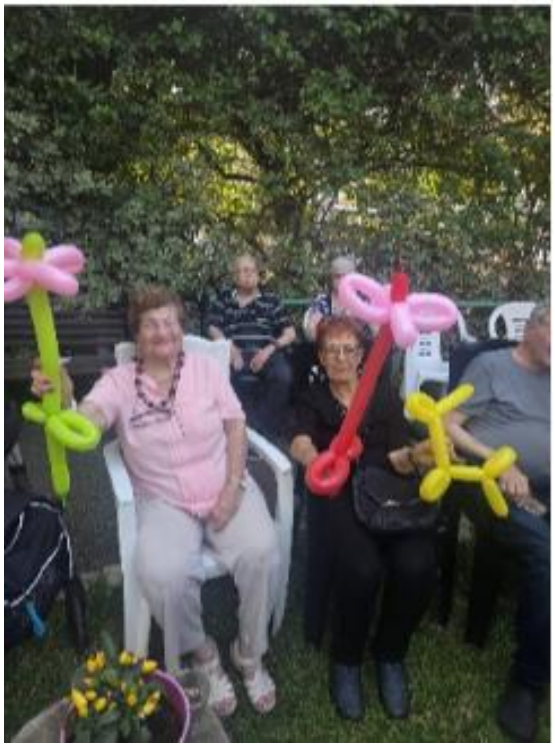

אסתר רוזנבלום ומשפחתה

צבי תדמור

אסתר רוזנבלום בת אברהם משה, ילידת תר"ו 1845 עלתה מבוהופול לארץ והגיע עם שלושת ילדיה לרחובות בתר"ן 1890. אסתר התאלמנה טרם עלייתה ארצה והייתה אפוטרופסית על עיזבון בעלה צבי ז"ל, על שני ילדיה משה (יליד 1885) ואלטע (ציפורה). בנה הבכור דוב עמד כבר ברשות עצמו. דוב היה הנפח הראשון במושבה, והכל כינוהו "ברל"ה הנפח".

אסתר הייתה מוכרת בקרב אנשי המושבה כאישה העוסקת בענייני הציבור, בחסד וצדקה וידועה כאישה דעתנית שלא ויתרה על זכויותיה, גם כאשר זה היה כרוך במחיר סכסוך ממושך עם דוב בנה. לפנינו דוגמה, על תהליך והסדרה של יישוב מחלוקות בתוך משפחה בו מעורב ועד המושבה, מחליט, קובע ומפקח על יישום ההסכמות שגובשו בין בני המשפחה.

בשנת 1896 נערך בוועד המושבה דיון בעניינם שהוליד ביניהם כתב בוררות על גורל שטח הקרקע שהייתה ברשותם ברחובות. השטח כלל 144 דונם אדמה מרביתה נטועה גפנים, בדרום מערב רחובות וכששה דונם מגרש לבנייה ברחוב בנימין מס' 4. על פי כתב הבוררות שני הבנים דוב ומשה אחיו הקטן, זכו בשטח שנועד לעיבוד החקלאי והאם והבת אלטע זכו במגרש, בבית והרפת שעליו. בנוסף, קיבלה האם סכום כסף במזומן בגובה כתובתה. דוב קיבל את המקום במגרש בו עבד כנפח לתקופה של שנה ואת כלי עבודתו כחרש ברזל. הילדים התחייבו לדאוג לאימם.

ועד המושבה החליט כי אסתר צריכה לשאת בהנהלת הבית כולו ולהשגיח על עבודת מחצית הכרמים עבור בנה הקטן משה במשך שלוש שנים. הבן דוב חויב לצאת מן הבית, תוך זמן קצר. חברי הוועד קבעו כי במשך שלוש שנים אסתר ובתה לא תהיינה רשאיות למכור את חלקן בבית ללא הסכמה משותפת. אחרי שלוש שנים, אם יהיה נחוץ לאחת מהן למכור את חלקה, אז היכולת בידה להכריח גם את השנייה למכור את כל הבית.

ועד המושבה ראה חשיבות להבטיח כי לאסתר יהיו מקורות מחייה ולכן קבע, כי אם משה ירצה להיפרד מאמו יהיה עליו להוסיף לאימו מחלקו סך 500 פרנק ועד שיסיים לשלם את חובו הוא מחויב לתת לה סך 10 פרנק מדי חודש בחודש לפרנסתה. אם וכאשר משה ירצה למכור את נחלתו על מנת לצאת מן הארץ לחו"ל אז יהיה עליו לתת לאחיו דוב סך 500 פרנק ולאחותו אלטא סך 500 פרנק מפני שהם היו אלו שהשקיעו ממרצם ועבודתם "בעוד שהוא היה קטן". אסתר חויבה לתת לכל אחד ואחד מהיורשים קושאן מהממשלה על חלקו ועל חשבונו כאשר יחפוץ בכך.

יחסים קשים ומחלוקות המשיכו לשרור בין דוב לבין אימו. כך למשל, בשנת תרנ"ט 1899, דרשה האם מדוב שישיב לה שורה אחת מהכרם, לאור מחלוקת שיש ביניהם על הגבול של הכרם לצורכי חלוקתו בין שאר יורשים. ועד המושבה התכנס בשבט תר"ס 1900 לסיים את

הריב בין דוב לבין אימו, והפעם על מחלוקת סביב המגרש שקנה דוב ליד מגרשו של שכנם, הלל אהרונוביץ. ועד המושבה החליט להביא את הסכסוך לבית הדין ביפו.

זמן לא רב אחרי 1902 החליט דוב לעזוב את הארץ יחד עם בני ביתו ולחפש את אושרם באמריקה. הוא שמע כי באמריקה, הארץ בעלת האפשרויות הבלתי מוגבלות, יצבור הון, מעמדו יעלה והוא יגשים חלום, בנו יהיה לדוקטור. דוב מכר לחיים מילצ'ן את מגרש הבנייה שקנה, זה אך לפני שנתיים מוועד המושבה, ואת חלקו באדמתו הנטועה גפנים במערב רחובות.

בשנת תר"ע 1910 מחצית הכרם הייתה בידי הבן משה, מחצית הבית נותרה בידי האם ומחצית שנייה של הבית נותרה בידי הבת. אלטע שנישאה ב-1902 לשאול הכהן מבאר טוביה, כנראה המשיכה להתגורר עם בעלה בבית אימה.

אסתר, נפטרה בתרצ"ה 1935, ונקברה בבית העלמין תר"ן ברחובות.

ברל'ה הנפח* - דוב רוזנבלום

צבי תדמור

כל ימיו, וביחוד מיום שנשא אישה והוליד בנים, נשא ברל'ה את נפשו לבית משלו, ולו גם יהיה הבית ד' אמות על ד' אמות. כשמת אביו נמצאו בבגדיו תפורים אלף רובל. בני המשפחה גמרו אומר לעקור ממקומם, לעלות לארץ ישראל ולקנות להם שם נחלה. אמרו ועשו.

בעיירת מולדתו ברל'ה לא היה בעל מעמד. ב"חדר" לא למד... וזכה לעלות לתורה רק בשמחת תורה, אף כי את הברכות למד לקרוא בניגון יפה.

וכאשר בא למושבה רחובות, בה קנה חלקת אדמה ובנה לו בית בכסף הירושה של אביו, מתוך גאווה היה אומר: "הבית שלי" וגם את הרחוב, שבו היה בנוי ביתו, קרא "הרחוב שלי". על צד האמת היו לו שני שותפים בבית. אימו ואחיו הצעיר ממנו, אבל הבית נקרא על שמו. הבית היה בית אבנים קטן, שמונה מטרים ארכו וחמישה מטרים רוחבו. וכספו לא הספיק לו לסיים את בנייתו, כי בינתיים נטעו בני המשפחה על חלקת אדמתם, עשרים דונם, כרם. ועל כן היו הקירות מטויחים רק מבפנים, ואחד משני חדרים שבבית נשאר בלי תקרה, ושניהם היו מחוסרי רצפה. וחלונות לא היו בבית, כי אם תריסים, שברל'ה עשאם בידיו משיירי קרשים. וצירים ווים עשה להם בעצמו. ואף על פי כן ברל'ה היה גאה מאוד על ביתו.

קצר קומה, ודל בשר היה ברל'ה, אבל שרירים של ברזל היו לו, וזריז ומהיר וחרוץ היה, וכל עבודה לא קשתה לו. ולהיפך, במידה שהרבה לעבוד, הרבה שמחה ורצון בליבו. וגם כל בני הבית אוהבי עבודה היו. עם צאת השמש כבר היה ברל'ה עומד בנפחייה שלו ומקיש בפטיש על הברזל החם, שהוציא אחיו במלקחיים מן התנור והניחו על הסדן. הנפחייה הייתה בנויה

קרשים ומקורה רעפים, בלי תקרה ובלי רצפה. והיא מחולקת לשני "מדורים". המדור האחד שימש לרפת לפרה, שהאם מטפלת בה, ושם גם הלול לתרנגולות. הטיפול בכרם היה לכל בני הבית עונג, חילוף עבודה היה, המביא להם מנוחה, לאחר היום של עבודה קשה בנפחייה.

במטבח, בבית ובחצר, היו יוצאים כל בני הבית, לרבות התינוקת, שנולדה למזל טוב, בזרועות אימה, אל הכרם. הכרם היה קרוב למושבה, מהלך רבע שעה, ובו, בכרם, הם מסיימים את שיעור עבודת יומם. פרנסה עדיין לא הייתה מן הכרם, הפרנסה באה מן הקורנס, אבל "נחת" יש בו, והנחת באה מן הטיפול בו. זמירת הגפנים, זיבול, עידור השורות, הנטירה ו... הבציר הראשון. בזמן זמירת הגפנים מקדימים בני הבית לצאת אל הכרם ומאחרים עד חשכה. ברל'ה ואחיו זומרים, אשתו ובנו הגדול, בן שש, אוספים את הזמורות והאם קושרת אותן חבילות חבילות. וכשהולכים בני הבית עם חשכה מן הכרם, יעמיסו כולם חבילות זמורות על גבם להביאן בזהירות רבה הביתה – חומר הסקה יקר! אשת הנפח, שהתינוקת על זרועותיה, אינה עמוסה זמורות, אבל האם, הרגילה עוד מן העיירה לשאת משא על גבה, מעמיסה על כתפיה שלוש חבילות והולכת לאיטה כפופה תחת המשא היקר. ושני הילדים הקטנים שבין הגדול ובין התינוקת, מחלקים ביניהם חבילה אחת...

ברל'ה שמח בחלקו. לא רק בית יש לו, אלא גם עמדה ציבורית. בעל "דעה" הוא באסיפות הכלליות של המושבה. כאן אין הנפחות בושה ונפח אינו "מום" במשפחה. וכשיש מחלוקת במושבה, בין "הזקנים" ובין "הצעירים" לקח בה ברל'ה חלק התלהב והשמיע את קולו ברמה. ברל'ה, שלפי שנותיו – כבן שלושים היה – יכול להיחשב על "הצעירים", נמנה אף על פי כן עם "הזקנים", כי טינה בליבו על ראש "הצעירים"[משה סמילנסקי], שהכל חשבוהו "למשכיל", וברל'ה אינו אוהב "מלומדים"... רגש הנסתר מחוץ לסף הכרתו מקימו נגדם...

כבודו של ברל'ה במושבה עלה הרבה בשעת ההתנגשות בינו ובין שבט הבדואים השכן שניסה לרעות את עדריו בכרמי המושבה. ויהי בשעת ההתנגשות, כשעמדו שני מחנות היריבים זה כנגד זה וכל אחד חשש להתחיל, התפרץ ברל'ה קדימה ויתנפל על הבדואים, ומכשיר כבד בידו מכה על ימין ועל שמאל. ואחריו התעורר כל המחנה ויכו היהודים בבדואים, אשר נבהלו, הפכו עורף ויברחו. אבל בשעות ההתקפה הכה אחד הבדואים ב"נאבוט" שלו על פני ברל'ה ויפצע אותו בחוטמו... וזמן רב אחר כך היה החוטם הפצוע של ברל'ה הודו ותפארתו, ושם של "גיבור" הלך לפניו...

ועוד פעם עלה כבודו של ברל'ה, בשעת ביקורו של הרצל במושבה היה הוא בין הרוכבים, שקידמו את פניו בבואו וליווהו בצאתו. וכשנפרדו מהרצל וכל אחד מהם הושיט את ידו לנשיא, בדממה של חרדת נפש, נשא ברל'ה את קולו ויקרא: "לשנה הבאה – אתה פרזידנט של הרפובליקה היהודית!..." הרצל גיחך וטפח לו בידו על שכמו...

זה היה "שיאו" של ברל'ה ומאז התחיל כוכבו לרדת ה"השכלה" היתה בעוכריו.

באחת האסיפות הכלליות של המושבה עמד ריב חריף בין ה"זקנים" ובין "הצעירים" על דבר המבטא ה"אשכנזי" או ה"ספרדי", איזה מהם עדיף. ויסת השטן גם את ברל'ה להתערב בריב, כי במה הוא נופל מכל הציבור, והרי "בית" לו ו"דעה" והוא "גיבור" ו"דיבר" פנים אל פנים אל הרצל... היחשה?.. הוא לא תפס את העניין שדנו בו... וייגש אל השולחן, וידפוק עליו בידו, ויקרא, או יותר נכון צעק: "הרי בסידור כתוב מפורש "בריך", ומדוע רוצים הליטאים להכריח את בנינו לקרוא "ברוך"?... "הדברים אך יצאו מפיו, והוא הרגיש, כי נכשל, כי אמר דבר מה שלא מן העניין, ופניו הסמיקו... על פני יריבו, ראש הצעירים, עבר צחוק קל, שמיהר להחניקו. הדבר לא נעלם מעיניו של ברל'ה, ויתמלא חימה ויצעק שוב "אתה קורא לי "עם הארץ" ! עוד אזכה ובני יהיה דוקטור והוא יקרא לך "עם הארץ"! המסובים ביקשו להשקיטו ולהוכיח לו שאיש לא אמר לו דבר, וללא הועיל, הוא ברח מן האספה בחרי אף... ולא רק מן האספה בלבד ברח.

אחד מבני המושבה, שנדד לאמריקה ועשה בה עושר, בא לראות את קרוביו. ויהי מרבה לספר בשבחה של אמריקה, ויספר על אחד, מי שהיה בעל עגלה במושבה, שנעשב באמריקה ל"שופט" ובנו גמר "דוקטור"...

ומאז לא ידע ברל'ה מנוחה בנפשו. פה בארץ לא יזכה לראות את בנו "דוקטור" ולא יזכה שבנו יקרא ליריבו "עם הארץ" ושם נעשים דוקטורים בניהם של בעלי עגלה.. וכלום אין נפח עדיף מבעל עגלה?...

ויקם יום אחד, וימכור את חלקו בבית ובכרם, וייקח את בני ביתו, כמעט בעל כורחם, ויצא עמהם לאמריקה... על מנת לשוב... אלא שבנו לא נעשה "דוקטור", ואל הארץ בנו לא בא לנקום את "נקמת" אביו, וגם אביו לא שב.

***עיבוד מתוך "משפחת אדמה" שכתב משה סמילנסקי.**

דוב רוזנבלום, הנפח הראשון במושבה, בנם של אסתר וצבי, יחד עם אימו, אחותו ציפורה (אלטע) ואחיו משה הגיעו לרחובות בתרנ"א ורכשו 150 דונם אדמה ישירות מיהושע חנקין. 144 דונם לחקלאות וששה דונם למגרש בניין. דוב עזב את הארץ בתחילת המאה שעברה.

"סוד" הפרידה בין הרצל וברל'ה הנפח ב-1898*

צבי תדמור

היום עבר כבחלום, הרצל כבר התכונן להיפרד ולנסוע. הפרשים עזי הנפש קפצו על סוסיהם ובתמרון אחרון התפזרו בדהרה לשדות ובין רגע שבו והקיפו את המרכבה, ורחובות עומדת כולה דרוכה, מצפה לנס יהושע שני, שיעמיד את השמש דום, ויתארך "היום הטוב". הרצל נפרד, וניגש אל המרכבה – ופתאום עלה קול בכייה ויבבה. ברל הנפח, בקולו הצרוד, בכה מרה ונאנח אנחות קורעות לב. זו הייתה בעיה איומה, חנוקה, בכייה של יתמות כבושה, שפרצה מלועו של הר געש והחרידה את הכל. הרצל שב על עקביו, ניגש אל ברל אחז בידו, ניסה להרגיעו, לדבר אל ליבו, ברל השחרחר המפוחם, שכל מים ובורית לא הצליחו לנקות מפיח עשן הפחם, נרגע מעט. אבל אך שב הרצל אל המרכבה, והאנחה שבה ונחלצה מליבו של ברל ביללת תמרורים. כאילו תקפה אותו עווית, ולא יכול לשלוט בעצמו ולהרגיע. הקהל שמסביב, שהכיר את ברל כגיבור ושתקן, ניסו לדבר על ליבו: ברל, הרגע, שא שטיל! הן לא נאה ולא יאה לך להיראות כאישה מצירה, הן גבר אתה, גיבור בתוכנו, והנה אתה בוכה כתינוק. זה לא נאה לכבודך, והן גם ערביים כאן, והם מכירים אותך... והרצל דואג, ואין לצער אותו. אבל ללא הועיל! ברל מתייפח ורועד בכל איבריו! הרצל שב שנית, וכאב חנון, טוב ומבין, הניח ידיו על כתפיו המפרפרות של ברל, ליטף אותו, שידל אותו בדברים כאב המשדל את ילדו. האיש הדגול, מחבר הסיפורים לילדים, הרכין ראשו המלכותי אל אוזנו של ברל. הקהל קפא בדממה. הרצל מדבר באבהות לילד המגודל בעל האף הרצוץ, בעל המפוח המרכך פלדה באש גחליו הכחולה. מעט מעט פסקה העווית, איבריו של ברל קיבלו שוב את מיתחם הטבעי האנחות נשתתקו וברל הרגיע, ואפילו חייך, כמעט צהל.

העומדים סביב היו עטופים חרדת קודש. ביום מן הימים בדור זה או בדור אחר, אולי יבוא צייר אמן או פסל ויצייר או ייפסל רגע זה למשמרת דורות...

ואין איש יודע מה הסוד אשר לחש הרצל לברל הנפח. ברל לא גילה לאיש דבר ממה שאמר לו באותה שיחה, אפשר שאמר לו : כמוני כמוך אני אשבור את ברזל כבליהם ואחשל אותם לעם, ואתה תקן הכן את המחרשות והמזמרות, חשל חישוקי אופני עגלותיהם, כדי שיחרשו, ויזרעו ויטעו את אדמת ארצנו. שנינו נפחים!! ואולי רמז לו: וכיתתו חרבותיהם לאיתים וחניתותיהם למזמרות.

הרצל עלה על המרכבה, ביקש מן הפרשים שלא ילווהו. הוא היה עייף, עמוס נטל רשמים.

*מתוך, עמיהוד נחמני, כפי שסיפרו לו הוריו. (פרק אחד מתוך תיאור המפגש של הרצל עם בני המושבה רחובות)

לראות, להביט, להתבונן

צילם יוסי רזי

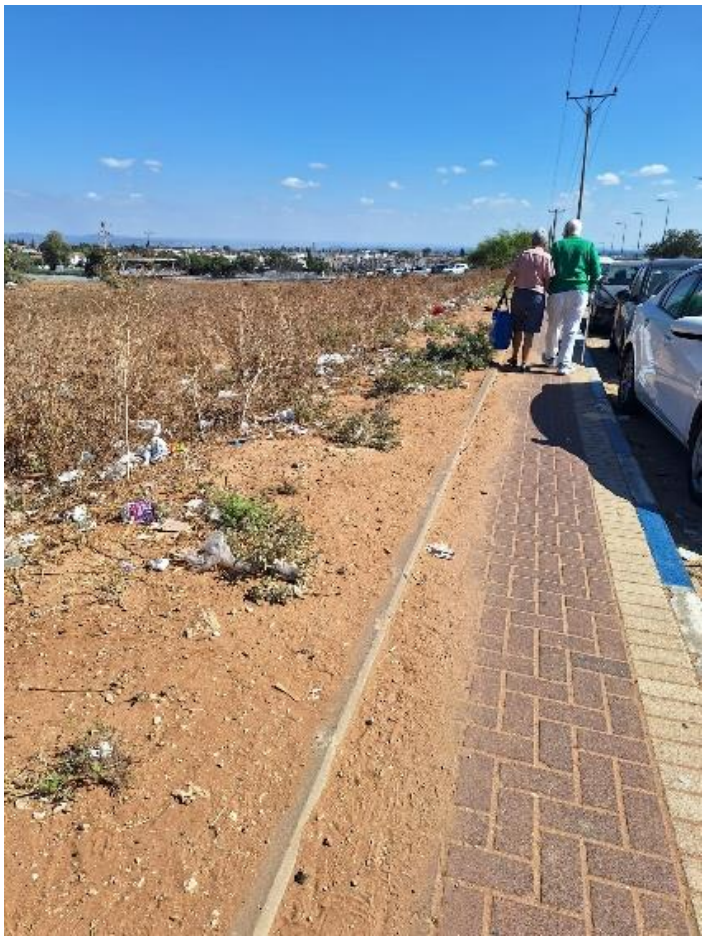

כביש הכניסה ל"קפלן" 9/2026

תם ולא נשלם נתראה בעלון הבא